

Posudek oponenta diplomové práce

Student/ka:	Bc. Soňa Kadeřábková
Název práce:	Uvádění do filosofie na gymnáziích jako didaktický problém
Vedoucí:	Mgr. Zbyněk Zicha, Ph.D.

Vítám diplomovou práci kolegyně Soni Kadeřábkové jako smysluplný příspěvek do svébytného a obtížného diskurzu didaktiky filosofie, který v českém prostředí potřebuje více systematické a oborově citlivé péče, než se mu dostává. Hodnotný průnik do dynamiky sepětí a rozporů didaktiky a filosofie se dle mého názoru neobejde bez vážného věcně odpovědného zkoumání a bez rozvinuté senzitivity jak vůči jedinečnosti filosofického myšlení a filosofické zkušenosti, tak vůči specifickým didaktického působení (k němuž patří též cit pro jedinečné, pedagogická imaginace, odvaha k reflexi apod.). Soňa Kadeřábkové se takový průnik daří. Podařilo se jí k obhajobě předložit práci, v níž jsou opravdu věcně (tedy s ohledem na vlastní povahu záležitosti, o ní jde) sledovány živé problémy didaktiky filosofie, a to tak, že nedochází k zjednodušení a zploštění sledovaných motivů, ale k jejich plastickému rozvinutí. Autorka předloženou práci dokládá své porozumění zvolené tematice a též svoji ochotu myslitelsky a odborně pronikat do sledovaných problémů; diplomantka velmi dobře rozumí nejen odborným pramenům, o něž ve svém zkoumání opírá, ale především též problémům, jež jsou v pozadí autorkou reflektovaných a recipovaných studií.

Samotné ohniskové téma práce ‘uvádění do filozofie jako didaktický problém’ je velmi vhodné zvoleno, neboť zastřešuje více vzájemně provázaných podstatných problémů; titul na jedné straně totiž vyzdvihuje význam onoho prvotního momentu (obrazně řečeno), v němž se studentům otevírá nový obzor, v němž mohou smysluplně před jejich zraky povstávat základní obrysy filosofické zkušenosti, na straně druhé pak zmíněné pojmenování klíčového tématu odkazuje na neutuchající kontinuální potřebu po obnovování počátků myšlení (ve ‘výuce filosofie’) a odkazuje též na samotný problém didaktické transformace/rekonstrukce v rámci didaktiky filosofie.

Celkovým cílem práce dle slov autorky je “snaha upozornit na téma uvádění do filozofie, aby mu v rámci didaktiky filozofie bylo věnováno více pozornosti” (s.7), konkrétněji pak diplomantce jde o to “na základě odborné literatury pojmenovat důležité momenty uvádění do filozofie a následně je reflektovat v analýze úvodních kapitol vybraných učebnic filozofie pro střední školy” (ibid). Autorčino zpracování tematiky má pak vyústit ve ‘formulování didaktických principů pro výuku úvodu do filozofie’. Skladba posuzované práce odpovídá představnému záměru. Témata jsou – jak již bylo řečeno – traktována věcně, s porozuměním, srozumitelně, odborným jazykem a též myslitelsky či problémově. Ocenění si zaslouží nejen odpovědné a rozumějící vypracování práce, ale též původní myslitelské pozice a původní návrhy - viz např. klíčová syntetizující kapitola 4 Návrh principů pro výuku filosofie; v této kapitole uvedené principy, jež rozhodně nejsou triviální, jsou vhodně formulovány a vysvětleny, vyplývají též nálezů z předcházejících částí práce.

Po formální stránce práce splňuje požadavky na diplomové práce. Práce obsahuje všechny nezbytné prvky, diplomantka náležitě pracuje s relevantními prameny atd. Kladně hodnotím mimo jiné též intenzivní práci s poznámkovým aparátem, četný přílohový materiál a organickou skladbu kapitol jejich a návaznost/provázanost.

Celkově považuji posuzovanou diplomovou práci za velmi zdařilou. Diplomantka prokázala vynikající orientaci v obtížné problematice a schopnost původního odborného myšlení. Rozhodně autorce doporučuji věnovat se dané problematice nadále, nejlépe například v rámci doktorského studia. Posuzovanou práci navrhuji uznat jako práci rigorózní.

Závěr: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

Upozornění/Disclaimer: Vzhledem ke stavu poznání k dnešnímu dni nedokáže autork/ka posudku s jistotou stanovit, zda a v jaké míře byly při vypracování této závěrečné práce využity nástroje umělé inteligence.

Otázky do rozpravy:

1. Za cenné považuji, že máte odvahu ponechávat některá napětí a dilemata, jež přirozeně náležejí k didaktice filosofie, otevřená a nerozhodnutá, neboť právě rozevřenost oněch protichůdných tahů otevírá prostor pro živoucí pedagogické dění. Pokud byste měla např. studentům navazujícího magisterského studia ukázat obtížnost či specifčnost didaktiky filosofie, jaké dilema byste zvolila, proč byste je zvolila a jak byste je studentům představila.

2. Didaktika filosofie si určitě zaslouží systematickou péči. Pokud byste se jí hodlala nadále věnovat, jaký další problém byste si zvolila a jak by řešení zmíněného problému mohlo pomoci rozvoji didaktiky filosofie v České republice.

Ve Slaném 30. 8. 2023

.....
Zbyněk Zicha